

1.4. DERECHO Y POLÍTICAS AMBIENTALES EN ASTURIAS (pp. 2-14)

—

1.4. DRET I POLÍTIQUES AMBIENTALS A ASTÚRIES (pp. 15-27)

JOSÉ MANUEL PÉREZ FERNÁNDEZ

Profesor titular de Derecho Administrativo / Professor titular de Dret Administratiu

Universidad de Oviedo

Sumario: 1. La estrategia ambiental en Asturias: en especial, la polémica sobre el modelo de gestión de residuos. 2. Espacios naturales protegidos: la modificación del régimen del Parque Natural de Fuentes Del Narcea, Degaña e Ibias. 3. Ordenación del territorio y urbanismo: entre la revisión y la innovación de los instrumentos de planificación. 4. Otras políticas de incidencia medioambiental. 1.1. Desarrollo rural sostenible. 1.2. Mapas estratégicos de ruido. 3. Pesca.

1. La estrategia ambiental en Asturias: en especial, la polémica sobre el modelo de gestión de residuos

En el primer semestre de 2010, la Junta General del Principado de Asturias solamente ha aprobado una norma con rango legal directamente relacionada con el medio ambiente; norma que contempla una modificación parcial sobre el ámbito de aplicación de la Ley que declaró, en 2002, el *Parque Natural de las Fuentes del Narcea, Degaña e Ibias*. No ha habido más producción normativa relevante ya sea de rango legal, ya de rango reglamentario. Nada ha trascendido de los proyectos de Ley de biodiversidad y paisaje, de protección ambiental o de desarrollo de la legislación estatal en materia de desarrollo sostenible en el medio rural que figuraban en el acuerdo presupuestario y de gobierno alcanzado, el 31 de octubre de 2008, por la Federación Socialista Asturiana (FSA)-PSOE e Izquierda Unida (IU)-Bloque por Asturias-Los Verdes. En este sentido, es preciso recordar que el acuerdo de gobierno produjo, entre otros efectos, un cambio sustancial en la estructura administrativa que se ha revelado capital para la gestión medioambiental en el Principado de Asturias: se suprimió la Consejería de Medio Ambiente y Desarrollo Rural (que respondía al modelo posteriormente adoptado por el gobierno estatal en su Ministerio de Medio Ambiente y Medio Rural y Marino), de forma que las competencias en medio ambiente han quedado repartidas en dos departamentos, la *Consejería de Medio Ambiente, Ordenación del Territorio e Infraestructuras* (Decreto 126/2008, de 27 de noviembre), gestionada por los socialistas, y la *Consejería de Medio Rural y Pesca* (Decreto 127/2008, de 27 de noviembre; modificado por el Decreto 63/2009, de 1 de julio), gestionada por IU y sus coaligados (izquierda nacionalista y ecologistas).

En el período de análisis que nos ocupa, la Administración del Principado de Asturias ha centrado sus esfuerzos, casi exclusivamente, en los aspectos más ligados a la gestión de las políticas medioambientales, aunque se han dado también los primeros pasos para aprobar importantes instrumentos de planificación territorial con una elevada incidencia en el medio ambiente.

En el ámbito de la gestión medioambiental, las resoluciones aprobadas y actuaciones ejecutadas han sido relevantes en cantidad y calidad, si bien se han destacar las medidas adoptadas en relación con el desarrollo rural, especialmente, en lo que atañe a las políticas de gestión forestal, así como la puesta en marcha de un proyecto piloto en el marco del Programa de Desarrollo Rural Sostenible, fruto de la colaboración entre la Administración General del Estado y el Principado de Asturias. Igualmente, en relación con el problema de las infraestructuras viarias y su incidencia en la contaminación acústica, se ha abordado la elaboración del Plan de Acción de los Mapas Estratégicos de Ruidos de las Carreteras de la Red Autonómica del Principado de Asturias.

Desde la perspectiva de la planificación territorial, se ha iniciado la elaboración de varios instrumentos de ordenación territorial que se encuentran en distintas fases de su tramitación, a los que nos referiremos brevemente en un epígrafe posterior, y que se vienen a sumar al procedimiento de renovación que están experimentando, o que deberán hacerlo en un futuro inmediato, los más relevantes instrumentos de ordenación territorial y medioambiental de la Comunidad Autónoma: a saber, el *Avance de la Revisión de las Directrices Regionales de Ordenación del Territorio con Directrices específicas para el Área Central*, actualmente en trámite de información pública (el documento en su integridad se puede consultar en www.asturias.es, apartado “Temas: Territorio y Urbanismo”), y la necesaria revisión del *Plan de Ordenación de los Recursos Naturales del Principado de Asturias* para incorporar nuevos espacios y ecosistemas, tanto marinos como terrestres, tal como figura en el acuerdo de gobierno de 2008.

Sin embargo, la actualidad medioambiental del Principado de Asturias durante los primeros meses del año 2010 ha venido marcada por una fuerte polémica (cuyo origen más cercano se remonta al 2006) acerca de la necesidad o no de construir una planta de valorización energética (incineradora) para resolver el grave problema de gestión de los residuos que afronta la Comunidad Autónoma por agotamiento de la capacidad del vertedero central actual hacia el año 2015; polémica de la que se han hecho eco ampliamente los medios de comunicación asturianos y que ha generado enfrentamientos entre el gobierno y la oposición, tensiones entre los propios socios de gobierno, a la vez que ha suscitado un amplio debate social. La trascendencia de la decisión se pone de manifiesto con un simple dato: el Gobierno del Principado de Asturias, a través de COGERSA (siglas que se refieren al *Consortio para la Gestión de Residuos Sólidos de*

Asturias, creado en 1982 e integrado por el Principado de Asturias y la totalidad de los concejos asturianos, y que es el titular del 100 % del capital social de *COGERSA, S.A.*, sociedad encargada de la explotación de las instalaciones del Consorcio), ha encargado, desde 2007, la elaboración de hasta siete informes o estudios técnicos para evaluar las ventajas e inconvenientes de una planta incineradora; informes elaborados, entre otras entidades, por la Universidad de Oviedo, el Servicio Regional de Investigación y Desarrollo Agroalimentario (SERIDA), la Universidad de Alicante, Applus Norcontrol y la Fundación para el Fomento en Asturias de la Investigación Científica Aplicada y la Tecnología, y que han supuesto un desembolso total de 711.823 euros (según las cifras publicadas en el diario *La Nueva España*, en su edición del 11 de febrero de 2010).

Para comprender los términos de la polémica y su más que evidente repercusión sobre la futura política asturiana en materia de gestión de residuos es preciso hacer una breve referencia a tres aspectos: los criterios básicos que rigen la gestión de residuos en Asturias, las características del proyecto objeto de debate y el posicionamiento político y social ante el mismo.

En el momento actual, el Principado de Asturias cuenta con un *Plan Básico de Gestión de Residuos en Asturias* (aprobado por el Consejo de Gobierno el 14 de junio de 2001, *BOPA* núm. 157, de 7 de julio de 2001), cuyo ámbito temporal se extiende hasta el presente año 2010. El objetivo principal del Plan es “definir y programar las directrices que deben seguir las diversas actuaciones, públicas o privadas, relativas a la gestión integrada de los residuos, dentro del marco propuesto por la Ley 10/1998, de Residuos, y demás normativa nacional y comunitaria sobre residuos, con el fin de proteger el medio ambiente y la salud de las personas” (apartado 1.1 Justificación). El Plan Básico de Gestión de Residuos en Asturias se rige por los principios emanados de la legislación vigente en la materia, tanto a escala comunitaria como estatal: responsabilidad del productor, proximidad, participación, gestión integrada, mejores técnicas disponibles, desarrollo sostenible, etc. Hay que hacer mención especial del principio de jerarquía: *prevenir* en la medida de lo posible, *reutilizar* lo que se pueda, *reciclar* lo que no pueda reutilizarse, y *valorizar* energéticamente lo que no pueda reutilizarse o reciclarse (apartado 1.4 Principios rectores). Vemos, por tanto, que en un breve plazo habrá que proceder a la actualización del Plan Básico de Gestión de Residuos, ajustando sus previsiones a las nuevas disposiciones legales comunitarias, estatales y autonómicas, a los objetivos establecidos en la Estrategia de Desarrollo Sostenible del Principado de

Asturias (a la que nos referiremos a continuación) y, en definitiva, a las exigencias que se deriven de la realidad asturiana en cuanto a la gestión de los residuos.

El documento que refleja la *Estrategia de Desarrollo Sostenible del Principado de Asturias* (mayo 2008, cuyo contenido íntegro se puede consultar en www.asturias.es, apartado “Temas: Medio ambiente. Información Pública”), afirma que: “Los residuos urbanos no reciclados son depositados, en la actualidad, en el vertedero de La Zoreda, cuya vida útil ha sido prolongada mediante una reciente ampliación. El agotamiento del vertedero central de Asturias constituye el principal problema ambiental al que se debe hacer frente en el reto de la gestión de los residuos en nuestra región pues, de no poner en marcha con rapidez una alternativa, se colmataría en el año 2015”. Ante esta problemática, el documento se marca dos objetivos específicos:

- Reducir la generación de residuos, así como aumentar el nivel de recogida selectiva, incrementando el nivel de separación en origen.
- Fomentar el reciclado y otras formas de valorización y cierre de ciclos, incorporando, entre otras actuaciones, nuevas instalaciones centralizadas de COGERSA para el tratamiento y reciclaje de residuos sólidos urbanos (RSU).

En la consecución de los citados objetivos, el documento establece una serie de actuaciones (en las que se priman las acciones encaminadas a favorecer el reciclaje y la valorización de los residuos), entre las cuales y de forma indirecta, se abre la puerta a la posibilidad de construir una planta incineradora:

“*ARE12*. Culminar el debate público y el estudio técnico-científico de alternativas para abordar, en base a los principios de la sostenibilidad, la gestión de aquellos residuos no reciclables (rechazo o fracción final inutilizable), a fin de superar el cuello de botella que supone el agotamiento del vertedero central en 2015.

ARE13. Poner en marcha, en el seno de COGERSA, la solución para la gestión de los residuos no reciclables que, a resultas de los estudios realizados, mejor se acomode a la situación de Asturias desde una perspectiva económica, social y ambiental, erigiéndose en la alternativa al vertedero existente”.

Finalmente, hay que señalar que la gestión de los residuos también ha formado parte del contenido del acuerdo de gobierno suscrito entre FSA-PSOE e IU-Bloque por Asturias-Los Verdes, acuerdo que se propone alcanzar en esta materia los siguientes objetivos:

- Incrementar sustancialmente los actuales niveles de recogida selectiva y reciclaje de papel envases, cartón y vidrio en Asturias.
- Implantar un sistema de recogida selectiva domiciliaria y en grandes centros productores de orgánica en todos los núcleos de población de más de 10.000 habitantes.
- Aumentar el número de puntos limpios en el conjunto de la Comunidad Autónoma y mejorar su gestión de tal manera que se garantice su atención continuada.
- Diseñar y comenzar a desarrollar un Plan de Gestión de Iodos que evite su vertido.
- Poner en marcha un sistema eficiente de recogida y tratamiento del aceite doméstico usado en todos los núcleos de población mayores de 10.000 habitantes.
- Impulsar un programa de colaboración con las entidades e iniciativas sociales que operan en el campo del reciclaje y la recuperación de residuos.
- Impulsar un programa de educación ambiental en todos los centros educativos de Asturias.
- Desarrollar políticas específicas que permitan la reducción del volumen de residuos generados.

Como se puede observar las claves del acuerdo de gobierno, en materia de gestión de residuos, son, en coherencia con los criterios que presiden tanto el vigente Plan Básico de Gestión de Residuos de Asturias como la Estrategia de Desarrollo Sostenible del Principado de Asturias, la recogida selectiva y el reciclaje, no figurando en el acuerdo (o quedando al margen del mismo) el conflictivo proyecto de la planta de valorización energética.

Examinados los criterios que rigen la gestión de residuos en la Comunidad Autónoma asturiana, abordaremos, a continuación, la exposición de las principales características del proyecto de la planta de valorización energética promovido por COGERSA: se trataría de una planta con capacidad para quemar 450.000 toneladas de residuos al año (la segunda por dimensión en España), lo que vendría a representar el 45 % de las basuras de los asturianos; el plazo de ejecución previsto sería de 71 meses y medio; y el

coste estimado de la planta rondaría los 250 millones de euros, cuantía que se prevé financiar mediante fondos propios del consorcio y con un crédito, que solicitaría a través de su sociedad instrumental COGERSA, S. A. al Banco Europeo de Inversiones, en un importe aún por determinar. Las previsiones de COGERSA sitúan el período de amortización de la planta en 30 años, mediante tres vías de ingresos: los recibos que pagan los ciudadanos (se habla de 50 euros más al año por recibo de una unidad familiar tipo) y los beneficios por la venta de la electricidad que generará la planta y del compost o abono vegetal que se producirá en sus instalaciones en Serín.

Finalmente, hay que hacer referencia a la valoración que dicho proyecto ha merecido tanto por parte de las instituciones políticas como por parte de la sociedad asturiana en su conjunto. El proyecto ha contado, desde el primer momento, con un claro y necesario defensor: el Gobierno (en la parte del socio mayoritario) y la FSA-PSOE, apoyándose en los informes y estudios técnicos realizados y en las tesis formuladas por los técnicos de COGERSA: encontrar una solución rápida y eficaz al agotamiento de la capacidad del vertedero central. El socio minoritario del gobierno y su grupo parlamentario (IU-Bloque por Asturias-Los Verdes) ha defendido (no sin tensiones entre los diferentes partidos que integran la coalición) que si bien el proyecto de la incineradora no forma parte del acuerdo de gobierno, colisiona con las políticas de fomento del reciclaje que figuran en el mismo; consideran necesario, con carácter prioritario y previo, elaborar una Ley de Gestión de Residuos y, en el concreto caso de IU parece que podría admitir el proyecto siempre que se redujese considerablemente su dimensión (capacidad) y que la planta desempeñara un papel secundario en la política asturiana de gestión de residuos. El Partido Popular de Asturias (PP), como único grupo parlamentario en la oposición, ha centrado su rechazo, en un primer momento, en la dimensión de la planta para, a continuación, hacer hincapié en los costes y en la gestión: el proyecto debería evitar gravar las arcas de los Ayuntamientos y los bolsillos de los contribuyentes, por lo que una posible vía de solución sería recurrir a la financiación y gestión privada de la incineradora, así como permitir la quema de basuras en los hornos de las cementeras asturianas. Por último, la sociedad ha mostrado, de forma mayoritaria, su rechazo al proyecto, debiendo destacarse el papel del llamado *Consortio Cívico*, integrado, entre otras asociaciones y entidades, por la Asociación para la Defensa de la Salud Pública, la Confederación de Asociaciones Vecinales, Ecoloxistes n'Aición d' Asturias y la Unión de Consumidores de Asturias (UCE), defensores todos ellos de potenciar la recogida

selectiva, el reciclaje y la reutilización, haciendo cumplir de un modo efectivo y real el Plan Básico de Gestión de Residuos de Asturias. El Consorcio Cívico, junto con los responsables de la campaña de Contaminación de Greenpeace y de medio ambiente de CCOO de Asturias, ha presentado un documento como alternativa a la incineración bajo el nombre *Plan para la gestión sostenible de los residuos de origen domiciliario en Asturias*. Decir también que algunos Ayuntamientos, como por ejemplo el de Corvera, han aprobado mociones de rechazo a la construcción de la planta incineradora.

A la vista de lo expuesto, resulta evidente que nos hayamos ante un decisión que, cualquiera que sea su sentido, será de todo menos pacífica; decisión que, por otra parte, sitúa en el centro del debate los criterios que han de regir la política autonómica en materia de gestión de residuos en los próximos años. No obstante, pese a las tensiones generadas en el seno del propio gobierno y al rechazo de gran parte de la sociedad asturiana, todo apunta hacia la autorización de la construcción de la incineradora. Así, el 26 de marzo de 2010, la Comisión Delegada de COGERSA ha dado el visto bueno a la construcción del citado proyecto, y se prevé que el próximo 26 de abril de 2010, se adopte por su Junta de Gobierno el acuerdo de iniciar los trámites medioambientales y administrativos conducentes a la licitación, adjudicación, construcción y puesta en marcha de la citada planta de valorización energética; aprobación que contará, previsiblemente, con el voto a favor de los representantes de la FSA-PSOE, en contra de IU y la reserva de voto del PP (si bien, todo parece indicar que el voto será finalmente favorable una vez garantizado, tras las negociaciones mantenidas con la FSA-PSOE, que el proyecto no gravará las arcas municipales y que se podrá recurrir a la quema de residuos en los hornos de las cementeras).

2. Espacios naturales protegidos: la modificación del régimen del Parque Natural de Fuentes del Narcea, Degaña e Ibias

En virtud de la Ley del Principado de Asturias 12/2002, de 13 de diciembre, se declaró la creación del *Parque Natural de las Fuentes del Narcea, Degaña e Ibias* (*BOPA* núm. 298, de 27 de diciembre de 2002); ley que experimentó una mínima modificación en virtud de la Ley del Principado de Asturias 9/2006, de 22 de diciembre, de modificación del artículo 34.2 de la Ley del Principado de Asturias 5/1991, de 5 de abril, de protección de los espacios naturales (*BOPA* núm. 3, de 4 de enero de 2007), en relación

con el nombramiento del Conservador del Parque (la Disposición Derogatoria suprime el artículo 7 de la Ley 12/2002).

El nacimiento del Parque Natural de las Fuentes del Narcea, Degaña e Ibias no fue precisamente pacífico lo que se refleja, entre otros aspectos, en las excepciones previstas en la aplicación de la ley a una importante parte de los terrenos comprendidos en el Parque. Dejando al margen las excepciones contempladas en la ley en relación con los espacios naturales preexistentes que han pasado a integrarse en el Parque (nos referimos a la *Reserva Natural Integral de Muniellos* y la *Reserva Natural Parcial del Cueto de Arbás*, que se regirán, en virtud de la Disposición Adicional 2ª, por su normativa específica y en lo no contemplado en ella se regirán conforme a lo previsto en la normativa del Parque Natural), por otra parte, plenamente justificadas, dos son los supuestos sobre los que es preciso llamar la atención para comprender el significado de la reforma operada en 2010:

- Las actividades de explotación sobre recursos minerales energéticos (minas de carbón) en terrenos integrados en el Parque. Los terrenos en los que se desarrollen dichas actividades quedarán exentos de la aplicación de la ley; exención que cesará de manera automática una vez declarada la caducidad de las concesiones de explotación (Disposición Transitoria 2ª, primer párrafo). Si bien esta exención temporal podría entenderse, ya resulta más cuestionable extender la inaplicabilidad de la ley a “los nuevos terrenos necesarios para el emplazamiento de las nuevas instalaciones e infraestructuras que en el futuro resulten necesarias para el desarrollo, continuación o mantenimiento de las actividades objeto de las concesiones de explotación, mientras las mismas estén vigentes” (Disposición Transitoria 2ª, segundo párrafo).
- Las actividades cinegéticas desarrolladas en el coto regional de caza número 084, “Cangas del Narcea”. Según la Disposición Transitoria 3ª: “Para dichos terrenos, la aplicación plena del régimen previsto en la presente Ley se producirá de manera automática cuando tenga lugar la extinción del coto, o con anterioridad a tal momento, mediante resolución del titular de la Consejería competente en materia de espacios naturales protegidos, a solicitud de los titulares de derechos de disposición sobre los terrenos afectados”.

La Ley del Principado de Asturias 1/2010, de 5 de febrero, de modificación de la Ley del Principado de Asturias 12/2002, de 13 de diciembre, de declaración del Parque

Natural de las Fuentes del Narcea, Degaña e Ibias (*BOPA* núm 35, de 12 de febrero de 2010), viene a consagrar de modo permanente una de las excepciones a la aplicabilidad de la ley en parte de los terrenos del Parque: en concreto, los afectados por la actividad cinegética. El artículo único de la Ley 1/2010 introduce una Disposición Adicional 4ª que no deja duda alguna sobre su alcance: “La presente Ley no será de aplicación al coto regional de caza n.º 084 “Cangas del Narcea”, ni a los que, en su caso, le sucedan”. Por otra parte, coherentemente, se deroga la Disposición Transitoria 3ª de la Ley 12/2002.

Consideramos que esta modificación incide negativamente en la gestión del Parque, en la medida que convierte una situación excepcional de naturaleza temporal en una excepción de carácter definitivo, consagrando una *isla cinegética*, dotada de un régimen jurídico singular que colisiona, en nuestra opinión, con los objetivos esenciales que motivaron la declaración del espacio protegido: esto es, “el mantenimiento del estado y funcionalidad de los ecosistemas en el Parque y, en consecuencia, la protección de las especies y de sus hábitats” [art. 1.3.a) Ley 12/2002]. Y máxime cuando el fundamento de esta modificación es, en palabras del legislador, que “se ha convertido en una experiencia de gestión cinegética muy positiva, toda vez que ha garantizado una convivencia armónica entre conservación y aprovechamiento de los recursos naturales, precisamente la finalidad más relevante de la declaración del Parque” (Preámbulo, párrafo 2º). Y por si hubiera alguna duda, añade: “Por todo ello resulta necesario y conveniente modificar parcialmente la citada Ley del Principado de Asturias 12/2002, a fin de superar la transitoriedad de la previsión inicial y poder de ese modo prolongar la convivencia del referido coto regional de caza número 084, “Cangas del Narcea”, y el Parque Natural, de acuerdo con la exitosa experiencia de gestión demostrada a lo largo de estos años; experiencia que, no obstante, no pretende ser generalizable ni representativa de ninguna otra situación que no sea la que afecta a las circunstancias concretas que concurren en la tradición cinegética (no siempre pacífica) del concejo de Cangas del Narcea” (Preámbulo, párrafo 4º).

3. Ordenación del territorio y urbanismo: entre la revisión y la innovación de los instrumentos de planificación

La Comunidad Autónoma del Principado de Asturias, en la presente legislatura, ha puesto en marcha, como ya se ha señalado en el primer epígrafe, los procedimientos de

revisión de los instrumentos de planificación territorial y medioambiental más relevantes: esto es, las Directrices Regionales de Ordenación del Territorio y Directrices del Área Central y el Plan de Ordenación de los Recursos Naturales de Asturias. Procedimientos de revisión que se han acompañado de un ambicioso programa de elaboración de nuevos instrumentos de ordenación territorial y urbanística que deberá culminarse en lo que resta de legislatura: *Anteproyecto del Plan Territorial Especial del Bajo Nalón* (BOPA núm. 252, de 29 de octubre de 2008); *Directrices Sectoriales de Ordenación de los Recursos Turísticos* (BOPA núm. 192, de 9 de Agosto de 2009), etc.

En el período que constituye nuestro objeto de análisis, si bien ningún instrumento de planificación territorial ha sido aprobado definitivamente, la actividad de ordenación ha tenido su continuidad con la puesta en marcha de nuevos proyectos que se encuentran en diferente grado de elaboración. Se han sometido a trámite de información pública dos proyectos: el *Documento de Prioridades de la futura ordenación de la revisión del Plan Especial de la Ría de Villaviciosa* (BOPA núm. 291, de 18 de diciembre de 2009), que aborda una ordenación con una incidencia capital sobre uno de los espacios naturales protegidos emblemáticos de la Comunidad Autónoma, esto es, la Reserva Natural Parcial de la Ría de Villaviciosa; y el *Documento de Avance de las Prioridades de Ordenación del Plan Territorial Especial de los nudos metropolitanos de los Concejos de Llanera y Siero* (BOPA núm. 81, de 9 de abril de 2010), vital para la ordenación de la compleja área central metropolitana del Principado de Asturias (ambos documentos se pueden consultar en www.asturias.es, apartado “Temas: Territorio y Urbanismo”).

En una fase más avanzada de tramitación se encuentra el proyecto de revisión de las *Directrices Sectoriales de Equipamiento Comercial*, ya que en virtud de un acuerdo de 18 de diciembre de 2009, adoptado por el Pleno de la Comisión de Urbanismo y Ordenación del Territorio del Principado de Asturias (CUOTA), se aprobó inicialmente la revisión de las citadas Directrices y de su correspondiente Informe de Sostenibilidad Ambiental, sometiendo ambos documentos al trámite de información pública por un periodo de dos meses (BOPA núm. 4, de 7 de enero de 2010; los documentos pueden consultarse en www.asturias.es, apartado “Temas: Territorio y Urbanismo”). Finalizado ya el trámite de información pública, resta solamente la elaboración de la memoria ambiental para proceder a su posterior aprobación definitiva.

En relación con el proyecto de Directrices Sectoriales de Equipamiento Comercial baste, en este momento, señalar que descansa en la defensa de un modelo territorial de

ordenación del equipamiento comercial que facilita la convivencia y mezcla de usos (residenciales y de comercio-servicios) en las áreas urbanas ya existentes y en las zonas de expansión, racionaliza el consumo del suelo, favorece la integración en el entorno urbano y natural de los nuevos equipamientos comerciales, dando un idóneo tratamiento del paisaje, y apoya la gestión integrada de los residuos, su recogida y valorización. Y para garantizar la efectividad del modelo, el proyecto somete implantación del equipamiento comercial a Evaluación de Impacto, a través de un triple instrumento: Evaluación de Impacto Ambiental, Evaluación de Impacto Estructural y Evaluación de Impacto Territorial del equipamiento de proximidad, a través de los cuales los objetivos de protección ambiental quedarán debidamente garantizados.

4. Otras políticas de incidencia medioambiental

4.1. Desarrollo rural sostenible

En conexión con el objetivo de lograr armonizar desarrollo rural y sostenibilidad, se ha suscrito un *Convenio de Colaboración entre la Comunidad Autónoma del Principado de Asturias y la Administración General del Estado, a través del Ministerio de Medio Ambiente y Medio Rural y Marino, para el desarrollo de un programa piloto de desarrollo rural sostenible* (BOPA núm. 284, de 10 de diciembre de 2009; BOE núm.303, de 17 diciembre de 2009). El Convenio tiene por objeto fijar el marco de colaboración interadministrativa para la ejecución de un programa piloto de desarrollo sostenible en determinadas zonas rurales del Principado de Asturias y servir como laboratorio a escala real donde simular estrategias de colaboración y cooperación, de las que se deriven modelos de acción, pautas de comportamiento, y directrices de aplicación, desde la óptica de compatibilizar los objetivos de conservación y respeto del patrimonio natural con los de desarrollo socioeconómico sostenible del conjunto del territorio concernido. Como se especifica en la cláusula segunda: “La programación de las actuaciones específicas cubre los tres ejes principales de la sostenibilidad, con enfoques y actuaciones dirigidos a sus tres pilares básicos: ambiental, social y económico, actuando sobre alguno de los problemas o necesidades más importantes y urgentes para cada una las zonas”.

En esta línea de elaboración de los instrumentos que permitan la consecución de un desarrollo rural sostenible, hay que mencionar la Resolución de de 9 de diciembre de

2009, de la Consejería de Medio Ambiente, del Territorio e Infraestructuras, por la que se aprueba el *Documento de referencia para la evaluación de los efectos sobre el medio ambiente del Programa de Desarrollo Rural Sostenible. Período 2010-2014. Planes de Zona de Asturias* (BOPA núm. 37, de 15 de febrero de 2010), documento que define el contenido mínimo del Informe de Sostenibilidad Ambiental.

En el ámbito de la gestión forestal, con el objetivo de incrementar el valor económico de los bosques, fomentar la reforestación y la restauración, los proyectos de ordenación forestal y la lucha contra los incendios, ha de hacerse referencia a la política de ayudas recogidas en las siguientes resoluciones:

- Resolución de 24 de febrero de 2010, de la Consejería de Medio Rural y Pesca, por la que se aprueban las bases reguladoras que regirán la concesión de subvenciones a las entidades locales (BOPA núm. 59, de 12 de marzo de 2010).
- Resolución de 23 de febrero de 2010, de la Consejería de Medio Rural y Pesca, por la que se aprueban las bases reguladoras que regirán la concesión de ayudas para acciones de ordenación y desarrollo de bosques en zonas rurales destinadas a empresas privadas y particulares (BOPA núm. 59, de 12 de marzo de 2010).
- Resolución de 23 de marzo de 2010, de la Consejería de Medio Rural y Pesca, por la que se aprueba la convocatoria de subvenciones y ayudas de la Consejería de Medio Rural y Pesca a entidades locales correspondiente al año 2010 (BOPA núm. 78, de 6 de abril de 2010).
- Resolución de 31 de marzo de 2010, de la Consejería de Medio Rural y Pesca, por la que se rectifican errores habidos en la Resolución de 23 de febrero de 2010 (Boletín Oficial del Principado de Asturias número 59, de 12 de marzo de 2010) por la que se aprueban las bases reguladoras que regirán la concesión de ayudas para acciones de ordenación y desarrollo de bosques en zonas rurales destinadas a empresas privadas y particulares (BOPA núm. 90, de 20 de abril de 2010).

4.2. Mapas estratégicos de ruido

Se someten a trámite de información pública el *Mapa Estratégico de Ruido* del concejo de Oviedo (BOPA núm. 297, de 26 de diciembre de 2009) y el *Plan de Acción* de los

mapas estratégicos de ruido de las carreteras de la Red Autonómica del Principado de Asturias (*BOPA* núm. 55, de 8 de marzo de 2010), elaborados en cumplimiento de lo previsto tanto en la normativa comunitaria (Directiva 2002/49/CE, de 25 de junio de 2002, sobre evaluación y gestión del ruido ambiental), como en la legislación estatal (Ley 37/2003, de 17 de noviembre, del Ruido).

4.3. Pesca

En relación con la actividad de pesca y en la medida que su aplicación comprende el presente año 2010, hay que hacer referencia a las siguientes resoluciones, en las que se refleja la distribución de competencias entre los dos departamentos con capacidad de incidir en la tutela del medio ambiente:

- Resolución de 16 de noviembre de 2009, de la Consejería de Medio Ambiente, Ordenación del Territorio e Infraestructuras, por la que se aprueban las normas para el ejercicio de la pesca en aguas continentales del Principado de Asturias durante la campaña 2010 (*BOPA* núm. 267, de 18 de noviembre de 2009).
- Resolución de 16 de noviembre de 2009, de la Consejería de Medio Ambiente, Ordenación del Territorio e Infraestructuras, por la que se modifica y complementa la Resolución de 7 de julio de 2009, por la que se aprueban las bases que han de regir la adjudicación de permisos de pesca fluvial en cotos de salmón, trucha y reo para la temporada 2010 (*BOPA* núm. 267, de 18 de noviembre de 2009).
- Resolución de 17 de noviembre de 2009, de la Consejería de Medio Rural y Pesca, por la que se regula la pesca del pulpo común (*Octopus vulgaris*) durante la campaña 2009/2010 (*BOPA* núm. 281, de 4 de diciembre de 2009).

Sumari: 1. L'estratègia ambiental a Astúries: en especial, la polèmica sobre el model de gestió de residus. 2. Espais naturals protegits: la modificació del règim del parc natural de Fuentes del Narcea, Degaña i Ibias. 3. Ordenació del territori i urbanisme: entre la revisió i la innovació dels instruments de planificació. 4. Altres polítiques d'incidència mediambiental. 1.1. Desenvolupament rural sostenible. 1.2. Mapes estratègics de soroll. 3. Pesca.

1. L'estratègia ambiental a Astúries: en especial, la polèmica sobre el model de gestió de residus

En el primer semestre de 2010, la Junta General del Principat d'Astúries només ha aprovat una norma amb rang legal directament relacionada amb el medi ambient; norma que preveu la modificació parcial de l'àmbit d'aplicació de la llei que va declarar, el 2002, el parc natural de Fuentes del Narcea, Degaña i Ibias. No hi ha hagut més producció normativa rellevant ja sigui de rang legal, ja sigui de rang reglamentari. Res no ha transcendit dels projectes de llei de biodiversitat i paisatge, de protecció ambiental o de desenvolupament de la legislació estatal en matèria de desenvolupament sostenible en el medi rural que figuraven en l'acord pressupostari de govern del 31 d'octubre de 2008 de la Federació Socialista Asturiana (FSA)-PSOE i Izquierda Unida (IU)-Bloque por Asturias-Los Verdes. En aquest sentit, és necessari recordar que l'acord de govern ha produït, entre altres efectes, un canvi substancial en l'estructura administrativa que s'ha revelat capital per gestionar el medi ambient al Principat d'Astúries: s'ha suprimit la Conselleria de Medi Ambient i Desenvolupament Rural, que responia al model posteriorment adoptat pel Govern estatal en el seu Ministeri de Medi Ambient i Medi Rural i Marí, de manera que les competències en medi ambient han quedat repartides en dos departaments, la Conselleria de Medi Ambient, Ordenació del Territori i Infraestructures (Decret 126/2008, de 27 de novembre), gestionada pels socialistes, i la Conselleria de Medi Rural i Pesca (Decret 127/2008, de 27 de novembre; modificat pel Decret 63/2009, d'1 de juliol), gestionada per IU i els seus coalitzats (esquerra nacionalista i ecologistes).

En el període d'anàlisi que ens ocupa, l'Administració del Principat d'Astúries ha centrat els esforços, gairebé exclusivament, en els aspectes més lligats a la gestió de les polítiques mediambientals, encara que s'han donat també els primers passos per aprovar importants instruments de planificació territorial amb elevada incidència en el medi ambient.

En l'àmbit de la gestió mediambiental, les resolucions aprovades i les actuacions executades han estat rellevants en quantitat i qualitat, si bé s'han de destacar les mesures adoptades amb relació al desenvolupament rural, especialment pel que fa a les polítiques de gestió forestal, així com la posada en marxa d'un projecte pilot en el marc del Programa de Desenvolupament Rural Sostenible, fruit de la col·laboració entre l'Administració general de l'Estat i el Principat d'Astúries. Igualment, quant al problema de les infraestructures viàries i la incidència en la contaminació acústica, s'ha abordat l'elaboració del Pla d'Acció dels Mapes Estratègics de Sorolls de les Carreteres de la Xarxa Autònoma del Principat d'Astúries.

Des de la perspectiva de la planificació territorial, s'ha iniciat l'elaboració de diversos instruments d'ordenació territorial que es troben en diferents fases de tramitació, als quals ens referirem breument en un epígraf posterior, i que se sumen al procediment de renovació que estan experimentant, o que hauran de fer-ho en un futur immediat, els instruments d'ordenació territorial i mediambiental més rellevants de la comunitat autònoma: l'Avanç de la revisió de les directrius regionals d'ordenació del territori amb directrius específiques per a l'àrea central, actualment en tràmit d'informació pública (el document íntegrament es pot consultar a www.asturias.es, apartat "Temes: Territori i urbanisme"), i la revisió necessària del Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals del Principat d'Astúries per incorporar nous espais i ecosistemes, tant marins com terrestres, tal com figura en l'acord de govern de 2008.

No obstant això, l'actualitat mediambiental del Principat d'Astúries durant els primers mesos de l'any 2010 ha estat marcada per una forta polèmica (l'origen més pròxim de la qual es remunta al 2006) sobre la necessitat o no de construir una planta de valoració energètica (incineradora) per resoldre el greu problema de gestió de residus que afronta la comunitat autònoma per l'esgotament de la capacitat de l'abocador central actual cap a l'any 2015; polèmica de què s'han fet ressò àmpliament els mitjans de comunicació asturians i que ha generat enfrontaments entre el Govern i l'oposició, tensions entre els mateixos socis de govern, alhora que ha suscitat un ampli debat social. La transcendència de la decisió es posa de manifest amb una simple dada: el Govern del Principat d'Astúries, a través de COGERSA (sigles que es refereixen al Consorci per a la Gestió de Residus Sòlids d'Astúries, creat el 1982 i integrat pel Principat d'Astúries i la totalitat dels consells asturians, i que és titular del 100% del capital social de COGERSA, SA, societat encarregada de l'explotació de les instal·lacions del Consorci),

hi ha encarregat, des de 2007, l'elaboració de fins a set informes o estudis tècnics per avaluar els avantatges i els inconvenients d'una planta incineradora; informes elaborats, entre d'altres entitats, per la Universitat d'Oviedo, el Servei Regional d'Investigació i Desenvolupament Agroalimentari (SERIDA), la Universitat d'Alacant, Applus Norcontrol i la Fundació per al Foment a Astúries de la Investigació Científica Aplicada i la Tecnologia, i que han suposat un desembossament total de 711.823 euros (segons les xifres publicades en el diari *La Nueva España*, en l'edició de l'11 de febrer de 2010).

Per comprendre els termes de la polèmica i la seva repercussió més que evident sobre la futura política asturiana en matèria de gestió de residus, cal fer referència a tres aspectes: els criteris bàsics que regeixen la gestió de residus a Astúries, les característiques del projecte objecte de debat i el posicionament polític i social davant d'aquest programa.

En el moment actual, el Principat d'Astúries compta amb el Pla Bàsic de Gestió de Residus a Astúries (aprovat pel Consell de Govern el 14 de juny de 2001, *BOPA* núm. 157, de 7 de juliol de 2001), l'àmbit temporal del qual s'estén fins a l'any 2010. L'objectiu principal del Pla és “definir i programar les directrius que han de seguir les diverses actuacions, públiques o privades, relatives a la gestió integrada de residus, dins el marc proposat per la Llei 10/1998, de residus, i la resta de normativa nacional i comunitària sobre residus, a fi de protegir el medi ambient i la salut de les persones” (apartat 1.1 Justificació). El Pla Bàsic de Gestió de Residus a Astúries es regeix pels principis que emanen de la legislació vigent de la matèria, tant a escala comunitària com estatal: responsabilitat del productor, proximitat, participació, gestió integrada, millors tècniques disponibles, desenvolupament sostenible, etc. Cal esmentar especialment el principi de jerarquia: *prevenir* en la mesura que sigui possible, *reutilitzar* el que es pugui, *reciclar* el que no pugui reutilitzar-se i *valorar* energèticament el que no pugui reutilitzar-se o reciclar-se (apartat 1.4 Principis rectors). Veiem, per tant, que en un termini breu caldrà actualitzar el Pla Bàsic de Gestió de Residus, ajustant-ne les previsions a les noves disposicions legals comunitàries, estatals i autonòmiques, als objectius establerts en l'Estratègia de Desenvolupament Sostenible del Principat d'Astúries, a la qual ens referirem a continuació, i, en definitiva, a les exigències que es derivin de la realitat asturiana quant a la gestió de residus.

El document que reflecteix l'Estratègia de Desenvolupament Sostenible del Principat d'Astúries (maig 2008, el contingut íntegre del qual es pot consultar a www.asturias.es, apartat "Temes: Medi ambient. Informació pública") afirma que: "Els residus urbans no reciclats es dipositen, actualment, a l'abocador de La Zoreda, la vida útil dels quals s'ha prolongat mitjançant una ampliació recent. L'esgotament de l'abocador central d'Astúries constitueix el principal problema ambiental a què s'ha de fer front en el repte de la gestió de residus a la nostra regió perquè, si no s'engega amb rapidesa cap alternativa, s'omplirà l'any 2015". Davant aquesta problemàtica, el document marca dos objectius específics:

- Reduir la generació de residus, així com augmentar el nivell de recollida selectiva, incrementant-ne el grau de separació en origen.
- Fomentar el reciclatge i altres formes de valoració i tancament de cicles, i incorporar, entre d'altres actuacions, noves instal·lacions centralitzades de COGERSA per tractar i reciclar els residus sòlids urbans (RSU).

Per aconseguir els objectius esmentats, el document estableix una sèrie d'actuacions en les quals es prioritzen les accions encaminades a afavorir el reciclatge i la valoració de residus, entre les quals, i de forma indirecta, s'obre la porta a la possibilitat de construir una planta incineradora:

“LLAURII2. Culminar el debat públic i l'estudi tecnicocientífic d'alternatives per abordar la gestió de residus no reciclables (rebuig o fracció final inutilitzable) basant-se en els principis de la sostenibilitat, a fi de superar el coll d'ampolla que suposa l'esgotament de l'abocador central el 2015.

LLAURII3. Engegar, al si de COGERSA, la solució per gestionar els residus no reciclables que, segons els estudis realitzats, millor s'acomodi a la situació d'Astúries des d'una perspectiva econòmica, social i ambiental, erigint-se en l'alternativa a l'abocador existent”.

Finalment, cal assenyalar que la gestió de residus també ha format part del contingut de l'acord de govern subscrit entre FSA-PSOE i IU-Bloque por Asturias-Los Verdes, acord que es proposa aconseguir en aquesta matèria els següents objectius:

- Incrementar substancialment els nivells actuals de recollida selectiva i reciclatge de paper, envasos, cartó i vidre a Astúries.

- Implantar un sistema de recollida selectiva domiciliària i en grans centres productors d'orgànica en tots els nuclis de població de més de 10.000 habitants.
- Augmentar el nombre de punts nets en el conjunt de la comunitat autònoma i millorar-ne la gestió de manera que se'n garanteixi l'atenció continuada.
- Dissenyar i començar a desenvolupar un pla de gestió de iodes que n'eviti l'abocament.
- Engegar un sistema eficient de recollida i tractament de l'oli domèstic usat en tots els nuclis de població més grans de 10.000 habitants.
- Impulsar un programa de col·laboració amb les entitats i les iniciatives socials que operen en el camp del reciclatge i de la recuperació de residus.
- Impulsar un programa d'educació ambiental en tots els centres educatius d'Astúries.
- Desenvolupar polítiques específiques que permetin reduir el volum de residus generats.

Com es pot observar, les claus de l'acord de govern en matèria de gestió de residus són, en coherència amb els criteris que presideixen tant el Pla Bàsic de Gestió de Residus d'Astúries vigent com l'Estratègia de Desenvolupament Sostenible del Principat d'Astúries, la recollida selectiva i el reciclatge, i no figura en l'acord (o en queda al marge) el projecte conflictiu de la planta de valoració energètica.

Examinats els criteris que regeixen la gestió de residus a la comunitat autònoma asturiana, abordarem, a continuació, l'exposició de les principals característiques del projecte de la planta de valoració energètica promogut per COGERSA: es tracta d'una planta amb capacitat per cremar 450.000 tones de residus cada any (la segona en dimensió a Espanya), la qual cosa representa el 45% de les escombraries de la població asturiana; el termini d'execució previst és de 71 mesos i mig; i el cost volgut de la planta s'acosta als 250 milions d'euros, quantia que es preveu finançar mitjançant fons propis del consorci i amb un crèdit, que se sol·licitarà a través de la seva societat instrumental COGERSA, SA al Banc Europeu d'Inversions, l'import del qual encara s'ha de determinar. Les previsions de COGERSA situen el període d'amortització de la planta en trenta anys, mitjançant tres vies d'ingressos: els rebuts que paguen els ciutadans (es parla de 50 euros més cada any per rebut d'una unitat familiar tipus) i els

beneficis per la venda de l'electricitat que generarà la planta i del compost o abonament vegetal que es produirà a les instal·lacions de Serín.

Finalment, cal fer referència a la valoració que aquest projecte ha merescut tant per part de les institucions polítiques com per part de la societat asturiana en conjunt. El projecte ha comptat, des del primer moment, amb un defensor clar i necessari: el Govern (en la part del soci majoritari) i la FSA-PSOE, fonamentant-se en els informes i estudis tècnics realitzats i en la tesi formulada pels tècnics de COGERSA: trobar una solució ràpida i eficaç a l'esgotament de la capacitat de l'abocador central. El soci minoritari del Govern i el seu grup parlamentari (IU-Bloque por Asturias-Los Verdes) ha defensat (no sense tensions entre els diferents partits que integren la coalició) que, si bé el projecte de la incineradora no forma part de l'acord de govern, col·lideix amb les polítiques de foment del reciclatge que hi figuren; consideren necessari, amb caràcter prioritari i previ, elaborar una llei de gestió de residus i, en el cas concret d'IU sembla que podria admetre el projecte sempre que se'n reduís considerablement la dimensió (capacitat) i que la planta exercís un paper secundari en la política asturiana de gestió de residus. El Partit Popular d'Astúries (PP), com a únic grup parlamentari a l'oposició, ha centrat el seu rebuig, en un primer moment, en la dimensió de la planta, per fer èmfasi a continuació en els costos i en la gestió: el projecte hauria d'evitar gravar la caixa dels ajuntaments i les butxaques dels contribuents, per la qual cosa una possible via de solució seria recórrer al finançament i a la gestió privada de la incineradora, així com permetre la crema d'escombraries en els forns de les fàbriques de ciment asturianes. A l'últim, la societat ha mostrat, de forma majoritària, el rebuig al projecte, i s'ha de destacar el paper del Consorci Cívic, integrat, entre d'altres associacions i entitats, per l'Associació per a la Defensa de la Salut Pública, la Confederació d'Associacions Veïnals, Ecoloxistes n'Aición d'Asturies i la Unió de Consumidors d'Astúries (UCE), defensores totes de potenciar la recollida selectiva, el reciclatge i la reutilització, fent complir d'una manera efectiva i real el Pla Bàsic de Gestió de Residus d'Astúries. El Consorci Cívic, junt amb els responsables de la campanya de contaminació de Greenpeace i de medi ambient de CCOO d'Astúries, ha presentat un document com a alternativa a la incineració sota el nom Pla per a la gestió sostenible de residus d'origen domiciliari a Astúries. Cal dir també que alguns ajuntaments, per exemple el de Corvera, han aprovat mocions de rebuig a la construcció de la planta incineradora.

En vista del que s'ha exposat, resulta evident que ens trobem davant una decisió que, sigui quina sigui, serà de tot menys pacífica; decisió que, d'altra banda, situa al centre del debat els criteris que han de regir la política autonòmica en matèria de gestió de residus en els pròxims anys. No obstant això, malgrat les tensions generades al si del mateix govern i al rebuig de gran part de la societat asturiana, tot apunta cap a l'autorització de la construcció de la incineradora. Així, el 26 de març de 2010, la Comissió Delegada de COGERSA ha donat el vistiplau a la construcció del projecte, i es preveu que el pròxim 26 d'abril de 2010 la Junta de Govern acordarà iniciar els tràmits mediambientals i administratius conduents a la licitació, l'adjudicació, la construcció i la posada en marxa de la planta de valoració energètica esmentada; aprovació que comptarà, previsiblement, amb el vot a favor dels representants de la FSA-PSOE, en contra d'IU i la reserva de vot del PP (si bé tot sembla indicar que el vot serà finalment favorable un cop garantit, després de les negociacions mantingudes amb la FSA-PSOE, que el projecte no gravarà les caixes municipals i que es podrà recórrer a la crema de residus en els forns de les fàbriques de ciment).

2. Espais naturals protegits: la modificació del règim del parc natural de Fuentes del Narcea, Degaña i Ibias

En virtut de la Llei del Principat d'Astúries 12/2002, de 13 de desembre, es va declarar la creació del parc natural de Fuentes del Narcea, Degaña i Ibias (*BOPA* núm. 298, de 27 de desembre de 2002); llei que va experimentar una modificació mínima en virtut de la Llei del Principat d'Astúries 9/2006, de 22 de desembre, de modificació de l'article 34.2 de la Llei del Principat d'Astúries 5/1991, de 5 d'abril, de protecció dels espais naturals (*BOPA* núm. 3, de 4 de gener de 2007), amb relació al nomenament del conservador del parc (la Disposició derogatòria suprimeix l'article 7 de la Llei 12/2002).

El naixement del parc natural de Fuentes del Narcea, Degaña i Ibias no va ser precisament pacífic, cosa que es reflecteix, entre altres aspectes, en les excepcions previstes en l'aplicació de la llei en una part important dels terrenys del parc. Deixant al marge les excepcions previstes per la llei amb relació als espais naturals preexistents que s'han integrat al parc (ens referim a la reserva natural integral de Muniellos i a la reserva natural parcial del turó d'Arbás, que es regiran, en virtut de la disposició addicional segona, per la normativa específica, i, pel que fa als aspectes que no ha

previst, es regiran d'acord amb el que preveu la normativa del parc natural), d'altra banda, plenament justificades, dos són els supòsits sobre els quals és necessari cridar l'atenció per comprendre el significat de la reforma de 2010:

- Les activitats d'explotació sobre recursos minerals energètics (mines de carbó) en els terrenys integrats al parc. Els terrenys on es desenvolupin les activitats esmentades quedaran exempts de l'aplicació de la llei; exempció que cessarà de manera automàtica un cop declarada la caducitat de les concessions d'explotació (disposició transitòria segona, primer paràgraf). Si bé aquesta exempció temporal es pot entendre, resulta més qüestionable estendre la inaplicabilitat de la llei als “nous terrenys necessaris per emplaçar les noves instal·lacions i infraestructures que en el futur resultin necessàries per desplegar, continuar o mantenir les activitats objecte de les concessions d'explotació, mentre aquestes continuïn vigents” (disposició transitòria segona, segon paràgraf).
- Les activitats cinegètiques desenvolupades al vedat regional de caça número 084, Cangas del Narcea. Segons la disposició transitòria tercera: “Pel que fa a aquests terrenys, l'aplicació plena del règim previst en aquesta llei es produirà de manera automàtica quan s'extingeixi el vedat, o amb anterioritat a aquest moment, mitjançant una resolució del titular de la conselleria competent en matèria d'espais naturals protegits, a sol·licitud dels titulars de drets de disposició sobre els terrenys afectats.”

La Llei del Principat d'Astúries 1/2010, de 5 de febrer, de modificació de la Llei del Principat d'Astúries 12/2002, de 13 de desembre, de declaració del parc natural de Fuentes del Narcea, Degaña i Ibias (*BOPA* núm. 35, de 12 de febrer de 2010), consagra permanentment una de les excepcions a l'aplicabilitat de la llei en part dels terrenys del parc: en concret, els afectats per l'activitat cinegètica. L'article únic de la Llei 1/2010 introdueix la disposició addicional quarta, que no deixa cap dubte sobre l'abast: “Aquesta llei no s'aplica al vedat regional de caça núm. 084, Cangas del Narcea, ni als que, si s'escau, hi succeeixin.” D'altra banda, coherentment, es deroga la disposició transitòria tercera de la Llei 12/2002.

Considerem que aquesta modificació incideix negativament en la gestió del parc, en la mesura que converteix una situació excepcional de natura temporal en una excepció de caràcter definitiu, consagrant una *illa cinegètica*, dotada d'un règim jurídic singular que col·lideix, segons la nostra opinió, amb els objectius essencials que han motivat la

declaració de l'espai protegit: “el manteniment de l'estat i la funcionalitat dels ecosistemes al parc i, en conseqüència, la protecció de les espècies i dels seus hàbitats” [art. 1.3.a) Llei 12/2002]. I màximament quan el fonament d'aquesta modificació, en paraules del legislador, “s'ha convertit en una experiència de gestió cinegètica molt positiva, alhora que ha garantit una convivència harmònica entre conservació i aprofitament dels recursos naturals, precisament la finalitat més rellevant de la declaració del parc” (preàmbul, paràgraf segon). I per si hi ha cap dubte, afegim: “Per tot això resulta necessari i convenient modificar parcialment l'esmentada Llei del Principat d'Astúries 12/2002, a fi de superar la transitorietat de la previsió inicial i, d'aquesta manera, poder prolongar la convivència del vedat regional de caça número 084 referit, Cangas del Narcea, i el parc natural, d'acord amb l'experiència reeixida de gestió demostrada al llarg d'aquests anys; experiència que, no obstant això, no pretén ser generalitzable ni representativa de cap altra situació que no sigui la que afecta les circumstàncies concretes que concorren en la tradició cinegètica (no sempre pacífica) del Consell de Cangas del Narcea” (preàmbul, paràgraf quart).”

3. Ordenació del territori i urbanisme: entre la revisió i la innovació dels instruments de planificació

La comunitat autònoma del Principat d'Astúries, en la present legislatura, ha posat en marxa, com ja s'ha assenyalat en el primer epígraf, els procediments de revisió dels instruments de planificació territorial i mediambiental més rellevants: les Directrius Regionals d'Ordenació del Territori i Directrius de l'Àrea Central i el Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals d'Astúries. Procediments de revisió que s'han acompanyat d'un ambiciós programa d'elaboració de nous instruments d'ordenació territorial i urbanística que ha de culminar-se en el que resta de legislatura: Avantprojecte del Pla Territorial Especial del Bajo Nalón (*BOPA* núm. 252, de 29 d'octubre de 2008); Directrius Sectorials d'Ordenació dels Recursos Turístics (*BOPA* núm. 192, de 9 d'agost de 2009), etc.

En el període que constitueix el nostre objecte d'anàlisi, si bé cap instrument de planificació territorial no ha estat aprovat definitivament, l'activitat d'ordenació ha continuat amb la posada en marxa de nous projectes que es troben en diferent grau d'elaboració. S'han sotmès a tràmit d'informació pública dos projectes: el Document de prioritats de la futura ordenació de la revisió del Pla Especial de la Ría de Villaviciosa

(BOPA núm. 291, de 18 de desembre de 2009), que aborda l'ordenació amb incidència capital sobre un dels espais naturals protegits emblemàtics de la comunitat autònoma, això és, la reserva natural parcial de la Ría de Villaviciosa; i el Document d'avanç de les prioritats d'ordenació del Pla Territorial Especial dels nusos metropolitans dels consells de Llanera i Siero (BOPA núm. 81, de 9 d'abril de 2010), vital per a l'ordenació de la complexa àrea central metropolitana del Principat d'Astúries (ambdós documents es poden consultar a www.asturias.es, apartat "Temes: Territori i urbanisme").

En una fase més avançada de tramitació es troba el projecte de revisió de les Directrius Sectorials d'Equipament Comercial, ja que en virtut de l'acord de 18 de desembre de 2009, adoptat pel Ple de la Comissió d'Urbanisme i Ordenació del Territori del Principat d'Astúries (QUOTA), es va aprovar inicialment la revisió de les Directrius esmentades i del corresponent Informe de sostenibilitat ambiental, i es van sotmetre ambdós documents al tràmit d'informació pública per un període de dos mesos (BOPA núm. 4, de 7 de gener de 2010; els documents poden consultar-se a www.asturias.es, apartat "Temes: Territori i urbanisme"). Finalitzat el tràmit d'informació pública, resta només elaborar la memòria ambiental per aprovar-la definitivament.

Amb relació al projecte de Directrius Sectorials d'Equipament Comercial, n'hi ha prou d'assenyalar, en aquest moment, que descansa en la defensa del model territorial d'ordenació de l'equipament comercial que facilita la convivència i la barreja d'usos (residencials i de comerç-servis) a les àrees urbanes ja existents i a les zones d'expansió, racionalitza el consum del sòl, afavoreix la integració dels nous equipaments comercials a l'entorn urbà i natural, donant un tractament idoni del paisatge, i dóna suport a la gestió integrada de residus, la recollida i la valoració. I per garantir l'efectivitat del model, el projecte sotmet la implantació de l'equipament comercial a avaluació d'impacte, a través d'un triple instrument: avaluació d'impacte ambiental, avaluació d'impacte estructural i avaluació d'impacte territorial de l'equipament de proximitat, a través dels quals els objectius de protecció ambiental queden degudament garantits.

4. Altres polítiques d'incidència mediambiental

4.1. Desenvolupament rural sostenible

En connexió amb l'objectiu d'aconseguir harmonitzar desenvolupament rural i sostenibilitat, s'ha subscrit el Conveni de col·laboració entre la comunitat autònoma del Principat d'Astúries i l'Administració general de l'Estat, a través del Ministeri de Medi Ambient i Medi Rural i Marí, per desplegar un programa pilot de desenvolupament rural sostenible (*BOPA* núm. 284, de 10 de desembre de 2009; *BOE* núm. 303, de 17 de desembre de 2009). El conveni té com a objecte fixar el marc de col·laboració interadministrativa per executar el programa pilot de desenvolupament sostenible en determinades zones rurals del Principat d'Astúries i servir com a laboratori a escala real per simular estratègies de col·laboració i cooperació de les quals es derivin models d'acció, pautes de comportament i directrius d'aplicació, des de l'òptica de compatibilitzar els objectius de conservació i respecte del patrimoni natural amb els de desenvolupament socioeconòmic sostenible del conjunt del territori concernit. Com s'especifica en la clàusula segona: “La programació de les actuacions específiques afecta els tres eixos principals de la sostenibilitat, amb enfocaments i actuacions dirigides als seus tres pilars bàsics: ambiental, social i econòmic, actuant sobre algun dels problemes o necessitats més importants i urgents per a cada zona.”

En aquesta línia d'elaboració dels instruments que permetin aconseguir el desenvolupament rural sostenible, cal esmentar la Resolució de 9 de desembre de 2009, de la Conselleria de Medi Ambient, del Territori i Infraestructures, per la qual s'aprova el Document de referència per avaluar els efectes sobre el medi ambient del Programa de Desenvolupament Rural Sostenible. Període 2010-2014. Plans de Zona d'Astúries (*BOPA* núm. 37, de 15 de febrer de 2010), document que defineix el contingut mínim de l'Informe de sostenibilitat ambiental.

En l'àmbit de la gestió forestal, amb l'objectiu d'incrementar el valor econòmic dels boscos, fomentar la reforestació i la restauració, els projectes d'ordenació forestal i la lluita contra els incendis, ha de fer-se referència a la política d'ajudes recollides en les resolucions següents:

- Resolució de 24 de febrer de 2010, de la Conselleria de Medi Rural i Pesca, per la qual s'aproven les bases reguladores que regeixen la concessió de subvencions a les entitats locals (*BOPA* núm. 59, de 12 de març de 2010).
- Resolució de 23 de febrer de 2010, de la Conselleria de Medi Rural i Pesca, per la qual s'aproven les bases reguladores que regeixen la concessió d'ajudes per a

accions d'ordenació i desenvolupament de boscos en zones rurals destinades a empreses privades i particulars (*BOPA* núm. 59, de 12 de març de 2010).

- Resolució de 23 de març de 2010, de la Conselleria de Medi Rural i Pesca, per la qual s'aprova la convocatòria de subvencions i ajudes de la Conselleria de Medi Rural i Pesca a entitats locals corresponent a l'any 2010 (*BOPA* núm. 78, de 6 d'abril de 2010).
- Resolució de 31 de març de 2010, de la Conselleria de Medi Rural i Pesca, per la qual es rectifiquen errors que apareixen en la Resolució de 23 de febrer de 2010 (*BOPA* núm. 59, de 12 de març de 2010), per la qual s'aproven les bases reguladores que regeixen la concessió d'ajudes per a accions d'ordenació i desenvolupament de boscos en zones rurals destinades a empreses privades i particulars (*BOPA* núm. 90, de 20 d'abril de 2010).

4.2. Mapes estratègics de soroll

Se sotmeten a tràmit d'informació pública el Mapa Estratègic de Soroll del Consell d'Oviedo (*BOPA* núm. 297, de 26 de desembre de 2009) i el Pla d'Acció dels Mapes Estratègics de Soroll de les Carreteres de la Xarxa Autònoma del Principat d'Astúries (*BOPA* núm. 55, de 8 de març de 2010), elaborats en compliment del que preveu tant la normativa comunitària (Directiva 2002/49/CE, de 25 de juny de 2002, sobre avaluació i gestió del soroll ambiental), com la legislació estatal (Llei 37/2003, de 17 de novembre, del soroll).

4.3. Pesca

Pel que fa a l'activitat de pesca i en la mesura que la seva aplicació comprèn l'any present, 2010, cal fer referència a les següents resolucions, en les quals es reflecteix la distribució de competències entre els dos departaments amb capacitat d'incidir en la tutela del medi ambient:

- Resolució de 16 de novembre de 2009, de la Conselleria de Medi Ambient, Ordenació del Territori i Infraestructures, per la qual s'aproven les normes per a l'exercici de la pesca en aigües continentals del Principat d'Astúries durant la campanya 2010 (*BOPA* núm. 267, de 18 de novembre de 2009).

- Resolució de 16 de novembre de 2009, de la Conselleria de Medi Ambient, Ordenació del Territori i Infraestructures, per la qual es modifica i complementa la Resolució de 7 de juliol de 2009, per la qual s'aproven les bases que regeixen l'adjudicació de permisos de pesca fluvial en vedats de salmó, truita i *reo* per a la temporada 2010 (*BOPA* núm. 267, de 18 de novembre de 2009).
- Resolució de 17 de novembre de 2009, de la Conselleria de Medi Rural i Pesca, per la qual es regula la pesca del pop comú (*Octopus vulgaris*) durant la campanya 2009/2010 (*BOPA* núm. 281, de 4 de desembre de 2009).